

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság
3.Bf.152/2012/21.

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság **Budapesten, 2012. év október hó 3. napján** tartott nyilvános ülés alapján meghozta és kihirdette a következő

ítéletet:

A hűtlen kezelés büntettének kísérlete miatt **I.r. vádlott és társa** ellen indult büntetőügyben a Fővárosi Bíróság 2011. év október hó 19. napján kelt 12.B.161/2009/60. számú ítéletét mindkét vádlottal szemben **megváltoztatja.**

I. r. és II. r. vádlottak szabadságvesztés büntetését egyaránt 1 (egy) évi börtönbüntetésre, a próbaidő tartamát 1 (egy) évre **enyhíti.**

Mindkét vádlottal szemben egyenként 500 (ötszáz) napi tétel, 10.000 (Tízezer) forint napi tétel összegű, összesen 5.000.000-5.000.000 (Ötmillió-Ötmillió) forint **pénzbüntetést szab ki.** A pénzbüntetés meg nem fizetése esetén egy napi tétel helyébe egy napi fogházbüntetés lép.

A felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztés végrehajtási fokozatára a szabadságvesztés fokozata irányadó.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét mindkét vádlottal szemben helybenhagyja.

A másodfokú eljárásban felmerült 1.511.353 (Egymillió-ötszáztizenegezer-háromszázötvenhárom) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s:

A Fővárosi Bíróság 2011. október 19. napján kelt 12.B.161/2009/60. számú ítéletében I.r. vádlottat bűnösnek mondta ki a Btk. 319. § (1), (3) bekezdés d./ pontja szerinti hűtlen kezelés büntettének kísérletében, mint bűnsegédet; II. r. vádlottat e cselekmény kísérletében, valamint folytatólagosan elkövetett magánokirat hamisítás vétségében mondta ki bűnösnek. Ezért I. r. vádlottat 1 év 6 hónap, 2 évi próbaidőre, míg II. r. vádlottat 1 év 10 hónap, 3 évi próbaidőre felfüggesztett börtönbüntetésre ítélte.

Rendelkezett II.r. vádlott vagyonára elrendelt zár alá vétel feloldásáról; sértett magánfél által előterjesztett polgári jogi igényt elutasította; II. r. vádlottat az ellene a Btk. 317. § (1), (5) bekezdés a./ pontja szerinti sikkasztás büntette miatt emelt vád alól felmentette. Kötelezte a vádlottakat az eljárás során felmerült bűnügyi költség megfizetésére azzal, hogy 5.630.379 forint bűnügyi költséget az állam visel.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az ügyész II. r. vádlott terhére a bűnösség megállapításáért és súlyosításért, I. r. vádlottal szemben a büntetés súlyosításáért; I. r. vádlott védője, valamint II. r. vádlott a védőjével felmentésért; sértett képviselője a polgári jogi igény megállapításáért jelentettek be fellebbezést.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.549/2010/10-I. számú átiratában az ügyészi fellebbezést annyiban módosította, hogy nem támadta II. r. vádlott bizonyítékok hiányában történő felmentését a Btk. 317. § (1) bekezdésébe ütköző és a (5) bekezdés a./ pontja szerint minősülő sikkasztás büntettének vádja alól. E vádlott tekintetében - miként I. r. vádlott esetében is - csupán magasabb mértékű főbüntetés kiszabásáért és mindkét vádlott esetében hosszabb tartamú próbaidő alkalmazásáért tartotta fenn az ügyészi fellebbezést. Egyebekben a felmentő és a polgári jogi igényt elutasító rendelkezés tekintetében is az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását indítványozta.

A II. r. vádlott védője fellebbezésének írásbeli indokolásában előadta, hogy az elsőfokú bíróság az ítéletében nem vette figyelembe, hogy II. r. vádlott szándéka csupán biztosíték érvényesítése volt sértett többségi tulajdonossal szemben annak érdekében, hogy „nyomást gyakorolhasson” a vádlottak által javasolt megállapodás aláírása érdekében. E körben nem értékelte az elsőfokú bíróság az ezt alátámasztó tanúvallomásokat. Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás megváltoztatását tartotta indokoltnak, melynek eredménye az a helyes jogi következtetés, hogy II. r. vádlottnak nem állt szándékában vagyoni hátrányt okozni a XX Kft-nek, amelynek egyébként maga is tulajdonosa volt. Magatartása kizárólag arra irányuló volt, hogy a sértett a megállapodást megkösse. Felhívta a figyelmet arra, hogy a 2001. december 17. napján széljegy formájában bejegyzett vételi jog nem okozott a sértett vagyonában értékcsökkenést, mivel az biztosíték jellegű volt. Ehhez képest a vételre vonatkozó egyoldalú jognyilatkozat beadására a védenca tudomása nélkül került sor olyan időben, amikor az okirat előterjesztése a földhivatalnál már nem volt releváns, mivel a bíróságnak a perindításról történő értesítése a földhivatal felé megtörtént. Ez pedig függő jogi helyzetet teremtett, mivel a vételi jog bejegyezhetőségének elbírálását meg kellett előznie az annak érvényességére vonatkozó polgári perben hozott ítéletnek. A vételi jog alapításának érvénytelensége esetén az opciós jog érvényesítésére vonatkozó okirat elutasítására került volna sor, „tehát azon egyoldalú nyilatkozat, amelyet a II. r. vádlotton kívül terjesztettek a földhivatal elé, legfeljebb kísérleti szakba hozza a cselekményt” (a védő fellebbezésének írásbeli indokolása 3. oldal 6. bekezdés). Álláspontja szerint a vádlotti szándék így nem irányult hűtlen kezelésre, illetve elkövetési magatartását legfeljebb előkészületnek lehet értékelni. Kérte ezért II. r. vádlott felmentését.

A Btk. 276. §-ába ütköző folytatólagosan elkövetett magánokirat hamisítás vétsége tekintetében a joghátrány lényeges enyhítését kérte. Egyebekben indítványozta e vádlottal szemben kiszabott büntetés súlyosításának mellőzését, különös tekintettel arra, hogy 11 évvel a cselekmény elkövetése után ezt semmi sem indokolja.

A másodfokú nyilvános ülésen a sértett jogi képviselője támogatta az ügyész súlyosításra irányuló fellebbezését. Egyebekben tudomásul vette, hogy az ügyész a felmentő rendelkezés miatt bejelentett fellebbezését visszavonta, az e cselekményrészre vonatkozóan érvényesíteni kívánt polgári jogi igény elutasítása miatt bejelentett fellebbezése tekintetében ezért „a másodfokú bíróság mozgástere meghatározott”.

A II. r. vádlott védője fellebbezését az írásbeli indokolással egyezően fenntartotta. Nem vitatta, ha egy gazdasági társaság vezetője egy le nem járt követelést ismer el, ezzel megvalósíthatja a hűtlen kezelést. Védenca célja azonban nem erre, hanem egyfajta biztosíték elérésre irányult, hogy a sértett „ne golyózza ki” őt az üzletből. Nem akart vagyoni hátrányt okozni egy olyan gazdasági társaságnak, amelynek ő is tagja volt. A kérdéses iratokat különben is megküldték Amerikába, így az abban foglaltakról a sértett is tudott. Álláspontja szerint a vételi jogot alapító szerződés benyújtása olyan előkészületi magatartás, „aminek következtében utóbb harmadik személy a II. rendű vádlott tudomásától függetlenül élt a vételi joggal”. Kérte ezért a tényállás azzal történő kiegészítését, hogy a vádlott szándéka nem vagyoni hátrány okozására irányult. Ennek eredményeként a II. pontban is a vádlott felmentését indítványozta. Amennyiben a hűtlen kezelés elkövetését a másodfokú bíróság mégis megállapítaná, kérte a büntetés súlyosításának mellőzését.

Az I. r. vádlott védője perbeszédében kifogásolta védenca bűnösségének megállapítását. Álláspontja szerinte vádlott követelése valós volt, mert a vádlottak szakmai tudásának eredményeként az ingatlan beépítetési százaléka többszörösére növekedett. A sértett ki akarta semmizni az üzlettársait, mivel egyedül ő akarta bekasszírozni a rendkívül jelentős értéknövekedést. A sértett nem volt hajlandó aláírni a szerződést, ezért I. r. vádlott úgy döntött, hogy érvényesíti a kártérítési igényét. Az ezzel ellentétes ítéleti következtetés mellőzését indítványozta. Csatlakozva védő kollégájához maga is kifejtette, hogy a vételi jog alapítása önmagában nem jelent vagyoni hátrányt, az csak annak gyakorlásával következett volna be, vagyis a tulajdonjog elvesztés folytán. Ez esetben vételi jog gyakorlása biztosítékul szolgált a vádlottak számára azzal, hogy a benyújtott okirat nem tartalmazta a vételi jog gyakorlására vonatkozó szerződés minimális feltételeit: a vételárra utalást; a megelőző széljegy miatt attól függően került bejegyzésre, hogy a polgári bíróság a szerződést érvényesnek tartja-e vagy sem. Erre tekintettel a cselekmény alkalmatlan kísérlet volt.

Kifogásolta a védő a magyar hatóságok gondatlansága folytán kibocsátásra kerülő elfogatóparancs alapján történő őrizetbe vételét az I. r. vádlottnak. Ehhez képest a próbaidő hosszabb időtartamban történő meghatározása nem indokolt. Elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezés szerinti megváltoztatását, másodlagosan az ügyészi fellebbezés elutasítását indítványozta.

A Fővárosi Ítéltábla a Be. 348 § (1) bekezdése és 349. § (1) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét az azt megelőző eljárással együtt bírálta felül. Megállapította, hogy a módosított tartalommal fenntartott ügyészi fellebbezés nem

támadta II.r. vádlottal szemben hozott felmentő rendelkezést, ezért a tényállás I. pontjában a büntetőjogi felelősségét meg nem állapító rendelkezés a Be. 348. § (2) bekezdésében írtakra figyelemmel jogerőre emelkedett. E megállapítás nem vonatkozik az I. pontban a magánokirat-hamisításként elbírált, bűnösséget megállapító rendelkezésre. A kölcsönösen bejelentett perorvoslatok alapján a felülbírálat tárgyát e cselekmény-rész és a II. pontban írt tényállás képezte. A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az eljárási szabályok betartásával folytatta le az eljárását. Ennek során messzemenően figyelemmel volt a Fővárosi Ítéltábla hatályon kívül helyező végzésében írtakra, egyesítette I. r. és II. r. vádlottakkal szembeni, azonos tényálláson alapuló és lényegében azonos jogi megítélés alá eső eljárásokat. Beszerezte és a tárgyalás anyagává tette mindazokat a bizonyítékokat, amelyek a vádlottak büntetőjogi felelősségének elbírálásánál jelentőséggel bírtak. Döntően helytállóan állapította meg a történeti tényállást, amely azonban nem tartalmazza teljes körűen mindazokat a tényeket, melyek a büntetőjogi felelősség szempontjából elmellőzhetetlen jelentőséggel bírnak.

Tekintettel arra, hogy a vád tárgyát hűtlen kezelés képezte, melynek törvényes előfeltétele a vagyonkezelési kötelezettség megléte, nem mellőzhető az ezzel kapcsolatos jogszabályi rendelkezések történeti tényállásba emelése. Ugyancsak a tényálláshoz tartozik a vételi jog főbb szabályainak e helyen történő ismertetése. Az elsőfokú bíróság az előbbieket csupán az ítélet 47. oldal 3-, valamint 48. oldal 1. bekezdésében a II. tényállási pont jogi értékelésénél rögzítette. A vádlottak szándékának komolyságával kapcsolatban képezi a tényállás részét a vádlottak megállapodása, valamint I. r. vádlottnak a vételi jog érvényesítésére vonatkozó nyilatkozata.

Az elsőfokú bíróság ítéletének Be.351. § (2) bekezdés b./ pontja szerinti, a tényállás hiányos megállapításában megnyilvánuló megalapozatlanságát a Be. 352. § (1) bekezdés a./ pontja - az iratok tartalma - alapján a másodfokú bíróság a következők szerint orvosolta:

- Az elsőfokú ítélet 47. oldal 3. bekezdésében írtakat a történeti tényállásba emeli át. Megállapítja, hogy a II.r vádlott a XX Kft. ügyvezetőjeként az 1997. évi CXLIV. törvény (a cselekmény időszakában hatályos Gt.) 156. §-a értelmében a társaság ügyeinek az intézésére és képviselésére volt jogosult. A Gt. 29. § (1) bekezdése alapján a vezető tisztségviselők a gazdasági társaság ügyvezetését az ilyen tisztséget betöltő személyektől elvárható fokozott gondossággal, a gazdasági társaság érdekeinek elsődlegessége alapján kötelesek ellátni.
- Ptk. 375. (1)-(4) bekezdései alapján ha a tulajdonos másnak vételi jogot (opciót) enged, a jogosult a dolgot egyoldalú nyilatkozattal megvásárolhatja. A vételi jogra vonatkozó megállapodást - a dolog és a vételár megjelölésével - írásba kell foglalni. A határozatlan időre kikötött vételi jog hat hónap elteltével megszűnik; az ezzel ellentétes megállapodás semmis. A bíróság a tulajdonost - a törvény eltérő rendelkezése hiányában - a vételi jogból folyó

kötelezettsége alól mentesítheti, ha a tulajdonos bizonyítja, hogy a vételi jog engedése után körülményeiben olyan lényeges változás állott be, hogy a kötelezettség teljesítése tőle nem várható el. Egyebekben a vételi jogra a visszavásárlási jog szabályait kell alkalmazni.

- A Ptk. 374. § (2) bekezdése szerint a visszavásárlási jogot legfeljebb öt évre lehet kikötni; az ezzel ellentétes megállapodás semmis.
- A 9. oldal 1. bekezdésében írtakat kiegészíti a XX Kft. és a YY 2001. december 17. napján kelt megállapodásának az ismertetésével:

„Megállapodás vételi jog alapítással

amely létrejött egyrészt a XX Kft. ... mint kötelezett, másrészt a YY Kft. ... mint jogosult között az alábbi feltételek mellett.

- 1. Szerződő felek megállapítják, hogy kötelezett kizárólagos tulajdonában állnak az alábbi Körzeti Földhivatal ingatlan-nyilvántartásába bejegyzett ingatlanok: 3273/6. hrsz, 3276/1. hrsz. 3372/3. hrsz. 3419. hrsz.*
- 2. Szerződő felek megállapítják, hogy a kötelezettnek a jogosult felé 5.000.000 USD összegű tartozása áll fenn, amely tartozás elismerését a XX Kft. a 2001. december 14.-én megtartott közgyűlésének 4. számú elismerő határozata tartalmazza.*
- 3. Szerződő felek megállapodnak abban, hogy a kötelezett a jogosult részére 1. pontban megjelölt valamennyi ingatlanra a jelen szerződés aláírásától számított 2003. május 15. napjáig terjedő határozott időtartamra (vételi-opciós) jogot enged.*
- 3.1. Szerződő felek a vételi jog gyakorlásához a vételárat 5.000.000 USA dollárnak megfelelő 1.400.000.000 azaz egymilliárd-négyszázmillió forintban határozzák meg.*
- 3.2. Kötelezett abban az esetben mentesül jelen szerződésben foglalt kötelezettségétől, ha az 5.000.000 USD-nek megfelelő és a kifizetés napján CIB bank árfolyamán számított forint összegű tartozását kiegyenlíti a jogosult felé.*
- 4. Szerződő felek megállapodnak abban, hogy a jogosult a vételi jogot abban az esetben gyakorolhatja, ha a kötelezett a jelen okirat 2. pontjában meghatározott fizetési kötelezettségét nem teljesíti. E feltétel bekövetkezése esetén a jogosult egyoldalú nyilatkozattal kérheti tulajdonjogának bejegyzését az 1. pontban megjelölt ZZ-i (előbbi) ingatlanok tekintetében.*
- 5. Szerződő felek megállapodnak abban, hogy a kötelezett köteles az 1. pont szerinti ingatlanokat a jogosult birtokába adni abban az időpontban, amikor a jogosult vételi jogával élt és ezt a tényt a kötelezettnek a teljesítésre való eredménytelen felszólítását követően a TT-i Körzeti Földhivatalhoz bejelentette.*
- 5.1. Jogosult tudomásul veszi, hogy az ingatlanok egy részét jogcím nélküli birtokos birtokolja és ez a birtokbaadás akadályát jelentheti.*
- 6. Kötelezett tudomásul veszi, hogy a vételi jog fennállása alatt az ingatlant el nem idegenítheti, és meg nem terhelheti.*

7. Szerződő felek rögzítik, hogy tudomással bírnak arról, hogy a 3273/6. hrsz. számú ingatlan a 37599/2001. számú széljegy tartalom szerint a Fővárosi Bíróság által elrendelt perfeljegyzés terheli.
Kötelezett szavatolja a ZZ-i 3276/1. 3372/3. és 3419. hrsz. számú ingatlanok per-, teher és igénymentességét jelen okirat aláírásának időpontjában.
8. Szerződő felek megállapodnak abban, hogy a kötelezett jelen okirat aláírásával egyidejűleg hozzájárul ahhoz, hogy az 1. pontban megjelölt (négy) ingatlanra a vételi (opciós) jogot a jogosult javára szólóan 2003. május 15.-ig terjedően a ZZ Közzeti Földhivatal ingatlan nyilvántartásába minden további megkérdezése nélkül bejegyeztethesse.
9. Kötelezett tudomásul veszi, hogy a jogosult a jelen szerződés, valamint a vételi jog gyakorlását tartalmazó jognyilatkozat alapján egyoldalúan kérje tulajdonjogának bejegyzését 1/1. arányban vétel jogcímén a (korábbi négy) ingatlanok tekintetében a ZZ-i Közzeti Földhivatal Ingatlan Nyilvántartásába 1/1. arányban.
(majd további, itt nem részletezett 10-16. pontok)

Budapest, 2001. december 17.

XX Kft. kötelezett
képv: I.r. vádlott
ügyvezető
Ellenjegyzem" stb.

YY Kft. jogosult
képv: I.r. vádlott
ügyvezető

(a Közzeti Földhivatal, ZZ-i által az elsőfokú bírósághoz megküldött, a Fővárosi Bíróságon 2010. március 29-én érkezett okiratmásolat; nyomozati iratok 5. kötet 219-221. oldal)

- A 9. oldal 2. bekezdés 1. mondatának első mondatrészét azzal egészíti ki, hogy a vételi jogot a négy ingatlanra vonatkozóan 2001. december 17. napján jegyezték be a ZZ-i Közzeti Földhivatalnál 48741/2001.12.17. számon (2010. március 10. napján az Fővárosi Bírósághoz érkezett sértetti beadvány S/4. melléklete). A bejegyzés iránti kérelmet YY Import Kereskedelmi Kft. nevében I. r. vádlott terjesztette elő (nyomozati iratok V. kötet 215. oldal).
- Ugyanitt, a 2. bekezdésben írtakat kiegészíti a I. r. vádlott által 2003. május 9. napján tett egyoldalú nyilatkozat főbb tartalmi elemeivel a következők szerint:

„NYILATKOZAT VÉTELI JOG ÉRVÉNYESÍTÉSÉRE

Alulírott I.r. vádlott a YY Import Kereskedelmi Korlátolt Felelősségű Társaság... ügyvezető igazgatójaként bejelentem, hogy a XX Ingatlanforgalmazó Korlátolt Felelősségű Társasággal... 2001. december 17-én kötött Megállapodás vételi jogalapítással címet viselő szerződés alapján

a YY Kft. él a javára biztosított vételi joggal

s jelen nyilatkozattal megvásárolja

- a ZZ belterület 3276/1. hrsz. -ú építési terület megjelöléssel,
- a ZZ belterület 3273/6. hrsz. -ú gazdasági épület és udvar megjelöléssel,
- a ZZ belterület 3372/3. hrsz. -ú lovas iskola megjelöléssel,

- *ZZ belterület 3419. hrsz.-ú beépítetlen terület megjelöléssel az ingatlan-nyilvántartásba felvett ingatlanokat.*

A vételi jogot alapító szerződés szerint a négy ingatlan vételára mindösszesen 5.000.000,- USA dollár, azaz öt millió USD-nek megfelelő forintösszeg. A szerződés 4. pontja alapján a fent körülírt négy ingatlan vonatkozásában a YY Kft. a vételi jogát akkor gyakorolhatja, ha a XX Kft. szerződés 2. pontjában meghatározott 5.000.000 USD azaz öt millió USD összegű tartozását nem teljesíti.

Tekintettel arra, hogy a YY Kft. 2003. április 25-én kelt XX Kft.-hez intézett felszólítására az annak kézhezvételét követően tett írásbeli nyilatkozatok szerint a XX Kft. fizetési kötelezettségét nem ismeri el, a fizetési felszólítás teljesítését egyértelműen visszautasította, és ekként részéről a teljesítés nem várható, a vételi jogot alapító megállapodás 9. pontjában rögzített felhatalmazás alapján a YY Kft. egyoldalú nyilatkozatával az ingatlanokat megvásárolja és kérelmezi ZZ-i Közeti Földhivatalnál a fent körülírt négy ingatlan vonatkozásában a YY Kft. 1/1 arányú tulajdonjogának vétel jogcímén történő bejegyzését.

A vételi jogot alapító szerződés 5. pontjában foglaltakra tekintettel egyidejűleg felhívom a XX Kft-t arra, hogy a fent körülírt ingatlanokat szerződéses kötelezettségének megfelelően haladéktalanul adja át a YY Kft. birtokába.

Budapest, 2003. május 9.

*I.r. vádlott
YY Kft.*

*Készítettem és ellenjegyeztem Budapest, 2003. május 9. napján
ügyvéd"*

(ugyancsak a ZZ-i földhivaltól az elsőfokú bíróságnak az előbbiek szerint megküldött okiratmásolata).

A II. r. vádlott maga sem vitatta ügyvezetői minőségét, e körülmény a nyomozati iratok V. kötetében a feljelentés mellékletében a cég adat másolat 2. oldalán rögzítettekkel - ügyvezető 2000-től 2002-ig - összhangban áll. Az ügyvezetői minőségére irányadó jogszabályi rendelkezésekből következik vagyonkezelői kötelezettsége, amely a hűtlen kezelés törvényi tényállásának kiindulópontja.

A védelem a vádlottak által megkötött opciós szerződés érvényességét is vitatták, mely ügyvédi közreműködéssel készült, s azt a földhivatal ingatlan-nyilvántartási bejegyzésre alkalmasnak fogadott el. A vételi jog főbb szabályainak tényállásba emelt rendelkezéseinek, valamint a vádlottak egymás közti megállapodásának és I. r. vádlott vételi jogot érvényesítő nyilatkozatának összevetéséből megállapítható, hogy utóbbiak rendelkeztek a jogszabályban rögzített érvényességi kellékekkel. Kiemelendő, hogy az opciós szerződés öt évet meg nem haladó határozott időre kötött (megállapodás 3. pont). [Csupán a határozatlan időre kötött vételi jog szűnik meg hat hónap elteltével (tényállás 2. kiegészítése).]

A Be.10. §-a alapján a bíróságot „nem köti... a polgári eljárásban ... hozott határozat, illetőleg az abban megállapított tényállás”. Nem hagyható ugyanakkor figyelmen kívül a vételi jogról, azzal kapcsolatban felmerült jogkérdésekről a gazdasági perben hozott ítélet főbb megállapításai. A szakbíróság szakmai érvei irányadók a jelen büntető eljárásban, mert ezekkel a másodfokú bíróság is egyetértett. Az iratokhoz csatolt 22.G.40.175/2003. számú iratokból megállapíthatóan a Fővárosi Bíróság a 39. számú ítéletében nem a védelem által most vitatott okból, hanem a szerződés jóerkölcsbe ütközése miatt állapította meg a vételi jog érvénytelenségét. Ehhez képest jogerős döntésében a Fővárosi Ítéltábla - ahogyan azt az elsőfokú bíróság helyesen ismertette a 44. oldal 3. pontjában - a taggyűlés összehívásának szabálytalansága folytán állapította meg a semmisséget. Szó sincs tehát a polgári jog szabályainak a védői okfejtésben szereplő megsértéséről. Az erre való hivatkozás már csak azért is alaptalan, mert a vádlottak nyilvánvalóan nem semmis szerződés megkötésének szándékával kötötték a megállapodásukat, melyre hivatkozva a YY Kft. javára megkíséreltek érvényt szerezni az abban foglaltaknak. A szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt különben is sértett cége, nem pedig a vádlottak - a YY Kft. ellenérdekű fél volt az ügyben - fordultak a bírósághoz. A vádlottak által kötött megállapodás joghatás kiváltására alkalmas volt.

Egyebekben az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg az ítélet II. pontjában, hogy a XX Kft. nem tartozott a YY Kft.-nek: „a követelés valójában nem létezik” (elsőfokú ítélet 9. oldal 1. bekezdés), hiszen az a megállapodás, melyre alapozottan I. r. vádlott azt bejelentette, „még le sem járt” (8. oldal 4. bekezdés). E körben nem hagyható figyelmen kívül, hogy a XX Kft. által megvásárolt ingatlan értéke 150 millió forintról minden különösebb befektetés, beruházás nélkül 600 millió forintra „emelkedett”, amely egyáltalán nem mondható csekély növekedésnek. Ehhez képest egyáltalán nem fogadható el, hogy a vádlottak által „szorgalmazott” szerződés-kötés elmaradása folytán a YY Kft.-nek az így megemelődött ingatlan értékének több mint kétszeresét kitevő, 1.4 milliárd forintnak megfelelő USA dollár kára keletkezett volna. Helyesen állapította meg ezért az elsőfokú bíróság, hogy az „ingatlanok reális forgalmi értéke 2001. évben 0,6 milliárd Ft volt” (9. oldal 4. bekezdés). Így abban sem tévedett, amikor az ehhez képest kiugróan magas 5.000.000 USD megfizetésére irányuló megállapodást úgy minősítette, hogy ez I. r. vádlottnak „egy vélt bevétel után érvényesített követelése, mert a kombinációs szerződés még nem volt aláírva” (41. oldal 3. bekezdés).

Az előbbiek szerint kiegészített tényállásra figyelemmel is helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság a vádlottak büntetőjogi felelősségét. A másodfokú bíróság is egyetértett azzal, hogy a bűncselekmény elkövetésének megkezdése az 5.000.000 dolláros követelés elismerése volt a II. r. vádlott részéről. Szemben az elsőfokú ítélet 48. oldal 1. bekezdésében írtakkal, ezzel a mások számára még meg nem ismerhető jogi aktussal a cselekmény csupán az előkészületi szakban maradt. A cselekmény elkövetésének következő mozzanata a vételi jognak még a szerződéskötés napján az ingatlan nyilvántartásba történő bejegyeztetése. A

cselekmény ekkor lépett un. befejezetlent kísérleti szakba. A másodfokú bíróság egyetértett azzal is, hogy a cselekmény valóban nem fejeződött be (48. oldal 3. bekezdés), csupán maga a kísérlet vált befejezetté azzal, amikor I. r. vádlott gyakorolta a vételi jogát, nyilatkozatát a földhivatalnak benyújtotta. A hűtlen kezelés a ZZ-i ingatlanok tulajdonjogának megszerzésével, annak a vételi jog alapján az ingatlan nyilvántartásba történő bejegyzésével fejeződött volna be.

A II. r. vádlott a vételi jogot alapító szerződést annak tudatában írta alá, hogy I. r. vádlott a vételi jogot egyoldalú nyilatkozatával gyakorolhatja (vételi jog alapításáról szóló megállapodás 4. pont). A nem létező, csupán a II. r. vádlott által elismert 5.000.000 USD „tartozás”-t (2. pont) e vádlottnak a 3.2. pontban írtakkal ellentétesen nem állt szándékában „kiegyenlíteni”. Épp ellenkezőleg: a II. r. vádlott azért ismerte el a tartozást, hogy I. r. vádlott a vételi jogát egyoldalúan gyakorolhassa. Nincs ezért hivatkozási alap arra, hogy e jog gyakorlására a II. r. vádlott tudtán kívül került volna sor.

A bűncselekmény befejezése nem a vádlottak cselekményének alkalmatlansága folytán maradt el, mivel a maguk részéről mindent megtettek az ingatlan ellenérték nélküli megszerzéséért. Szemben a védői érveléssel kifejezetten a sértett célszerű és okszerű polgári peres eljárásai akadályozták meg az ingatlan tulajdonjogának átjegyzését, ezáltal annak megszerzését a YY Kft. javára. A sértett célszerű és ésszerű pervitelére vezethető vissza a perfeljegyzési jognak az ingatlan nyilvántartásba történő bejegyzése, ami akadályát jelentett a YY Kft. tulajdonszerzésének, melynek érdekében a vádlottak mindent megtettek.

A vádlottak cselekményének büntetőjogi értékelésére nincs kihatással az ellenérdekű fél, a sértett más (polgári) eljárásban tanúsított magatartása. Helytálló az elsőfokú bíróságnak az ítélet 44. oldalán alulról 2. bekezdésben tett megállapítása, hogy a vételi jog érvénytelenségét célzó eljárás „nem érintette, nem zárta ki a vádlottak büntetőjogi felelősségének megállapítását”. Megjegyzendő, hogy a vételi jog érvénytelenségét csupán az annak érvényesítését követő nyilatkozat bejelentését követően fél év múlva állapította meg a polgári bíróság (elsőfokú ítélet 9. oldal 3. bekezdés).

Nem megalapozott a II. r. vádlott védőjének érvelés arra vonatkozóan sem, hogy a vádlottak magatartása a sértettnek a szerződés aláírása érdekében kifejtett legális „nyomásgyakorlásaként” lenne értékelhető. E „nyomásgyakorlás” a bíróság álláspontja szerint nem tekinthető - büntetőjogi szempontból sem - a szerződéskötésre ösztönzés törvényes módjának. [Polgári jogi, pontosabban társasági jogi értelemben is érvénytelen volt a vádlottak megállapodása, ahogyan az erre utaló elsőfokú bírósági hivatkozást - 44. oldal 3. pont - a másodfokú bíróság az előbbieken ismertette.] Megjegyzendő, hogy súlyosabb, pl. fenyegetéssel összekapcsolt „nyomásgyakorlás” esetén a zsarolás bűncselekményének megállapíthatósága is szóba kerülhet.

Az elsőfokú bíróság előbbi helyes álláspontjával sem ellentétes az ítéletének 20. oldal 5. bekezdésében, egyébként a felmentéssel érintett I. tényállási pontnál rögzített megállapítása, mely szerint nem eltúlzott az ingatlanoknak 17 millió USA dollárért történő eladása, amiből 7.659.500- illetve 5.000.000 USA dollár illetve volna meg a YY Kft-t. Önmagában abból a körülményből, hogy a YY Kft. az előbbi összeghez igazodó követelést támasztott a XX Kft-vel szemben, még nem alapozza meg követelése jogosságát, továbbá, hogy azt a kisebbségi tulajdonos a tényállásban részletezettek szerint elismerje a többségi tulajdonos kizárásával. E körben nem tévedett ugyanis az elsőfokú bíróság, amikor az elismeréssel kapcsolatos eljárás jogszerűségét nem fogadta el.

Az előbb írtakkal szemben az sem hagyható továbbá figyelmen kívül, hogy a másodfokú bíróság által is az előbbiek szerint elfogadottak szerint az ingatlan értéke ténylegesen 600 millió forint volt.

Az előbbiekre figyelemmel a Fővárosi Bíróság helyes indokok alapján minősítette a vádlottak cselekményét a Btk. 319. § (1), (3) bekezdés d./ pontja szerinti hűtlen kezelés bűntette Btk. 16. §-a szerinti kísérletének. A történeti tényállás kiegészítése folytán a társaság vagyonát kezelő II. r. vádlott valóban tette e cselekménynek, míg az ilyen kötelezettséggel nem rendelkező I. r. vádlott a Btk. 21. § (2) bekezdése szerinti bűnsegéd.

E mellett a II. r. vádlott bűnösségének a megállapítása a Btk. 276. §-ába ütköző és aszerint minősülő folytatólagosan elkövetett magánokirat hamisítás vétségében is helytálló.

Az elsőfokú bíróság helyesen sorolta fel a büntetés kiszabása során irányadó bűnösségi körülményeket. Abban sem tévedett, amikor az enyhítő szakasz alkalmazásával az ún. kétszeres leszállás jogintézményeknek alkalmazásával szabta ki a büntetéseket (52. oldal 1. bekezdés). Az elsőfokú ítélet meghozatalát követő további időmúlásra figyelemmel, amely így a bűncselekmény elkövetésétől számítottan meghaladta a tíz évet, a másodfokú bíróság a főbüntetés további enyhítését tartotta indokoltnak. A vádlottak cselekményére az elkövetés és a jelen elbírálás idején hatályos törvény egyaránt öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztés kiszabását teszi lehetővé. Az elsőfokú bíróság az időmúlást figyelembe véve az enyhítő szakaszban foglalt kétszeres leszállás lehetőségét nem teljes egészében merítette ki.

Az elkövetés idején hatályos Btk. 89. § (3) bekezdése szerint a büntett miatt kiszabott szabadságvesztés két évtől öt évig terjedő próbaidőre felfüggeszthető fel. A jelenleg, vagyis az elbíráláskor hatályos Btk. 89. § (1) bekezdése szerint a két évet meg nem haladó szabadságvesztés végrehajtása próbaidőre felfüggeszthető, ha - különösen az elkövető személyi körülményeire figyelemmel - alaposan feltehető, hogy a büntetés célja annak végrehajtása nélkül is elérhető. A (2) bekezdés már nem tartalmazza az előbbi megkötést: a próbaidő tartama egységesen egy évtől öt évig terjedhet azzal, hogy a kiszabott szabadságvesztésnél

rövidebb nem lehet; a próbaidőt években és hónapokban kell meghatározni. E törvényi rendelkezések a jogkövetkezmények enyhébb meghatározását teszik lehetővé: a szabadságvesztés tartamának csökkentése mellett a próbaidő tartama a Btk. 2. §-a alapján tovább mérsékelhető, mivel a felmerülő enyhítő körülményekre figyelemmel szóba sem kerül a Btk. 83. § (2) bekezdés szerinti középérték alkalmazása. A másodfokú bíróság ezért az elbíráláskor hatályos új Büntető törvény előbbi rendelkezései alapján az enyhítő szakasz teljes kimerítésével, a próbaidő tartamának minimumban történő meghatározásával szabta ki a vádlottakkal szemben a főbüntetést, ennél enyhébb büntetés kiszabását bűnösség megállapítása esetén a Btk. nem teszi lehetővé. Ezáltal értékelte azt a tényt, hogy az elbírálásig nekik fel nem róhatóan az elévülési időt meghaladó időmúlás következett be. A vádlottak és védőik fellebbezése ezért a főbüntetés enyhítésére irányulóan volt megalapozott, míg a vádhatóság fellebbezése a szabadságvesztések és próbaidők súlyosítása érdekében alaptalannak bizonyult.

A Btk. 51. § (2) bekezdése szabályozza a pénzbüntetés kiszabásának kötelező esetét, mely szerint a haszonszerzés céljából történő bűnelkövetés esetén a határozott tartamú szabadságvesztésre ítéltet - megfelelő kereset (jövedelem), vagy vagyon esetén - kötelező pénzbüntetésre ítélni. Megjegyzendő, hogy ebből nem következik az, hogy azért, mert a kötelező rendelkezés mellett nem iktatták törvénybe a pénzbüntetés kiszabásának a hatásosabb visszatartás érdekében történő alkalmazhatóságát, ne lehetne haszonszerzési célzat hiányában is e büntetési nemet meghatározni. A miniszteri indoklás szerint a büntetés céljából (Btk. 37. §) és a bünteteskiszabási elvekből (83. §) fakadóan változatlanul alkalmazható a pénzbüntetés akkor is, ha annak indoka csupán a hatásosabb visszatartás, nem pedig a kötelező kiszabás esete. A korabeli Btk. 64. §-a szerinti pénzmellékbüntetéshez képest ezért nem terhesebb az új jogszabályi rendelkezés. E tekintetben csupán annyiban változott a jogszabályi előírás, hogy nem a mellékbüntetés, hanem a főbüntetés kötelező esete forog fenn az idézett Btk. 51. § (2) bekezdése alapján.

Az elsőfokú bíróság nem adta indokát, hogy a korabeli Btk. 64. § (1) bekezdés a./ pontja alapján miért nem alkalmazott pénzmellékbüntetést a vádlottakkal szemben, noha az akkori törvényi szabályozás tükrében is kötelező volt annak kiszabása a haszonszerzés céljából történő elkövetés esetén. Az irányadó tényállásból is a vádlottak haszonszerzési célzatára vonható következtetés. A vádlottak a közös, majd II. r. vádlott tulajdonrészének lányára, TT-ra történő átruházásával e személynek az I. r. vádlottal közös gazdasági társasága szerezte volna meg ellenszolgáltatás nélkül a 600.000.000 millió forint értékű ZZ-i ingatlanokat.

A haszonszerzési célzat meglétére tekintettel a Fővárosi Ítéltábla mindkét vádlottal szemben cselekményeikkel arányos pénzbüntetést szabott ki az elbíráláskor hatályos Btk. 51. § alapján. Meg nem fizetés esetén azt a Btk. 52. § (1)-(2) bekezdései alapján kell szabadságvesztésre átváltoztatni. Az ügyész súlyosítására irányuló fellebbezése ezért pénzbüntetés kiszabása tekintetében megalapozott.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének előbbi rendelkezéseit a Be.372. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta, míg az ítéletnek az egyéb törvényes részét a Be. 371. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta. A másodfokú eljárásban a magyar nyelv nem ismerése folytán felmerült bűnügyi költséget a Be. 339. § (2) bekezdésére figyelemmel az állam viseli.

Budapest, 2012. év október hó 3. napján

Dr. Nehrer Péter s.k.
a tanács elnöke

Dr. Hrabovszki Zoltán s.k.
előadó bíró

Dr. Sebe Mária s.k.
bíró

A Fővárosi Bíróság 12.B.161/2009/60. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 3.Bf.152/2012/21. számú ítélete folytán 2012. október 3. napján jogerős és fel nem függesztett részében végrehajthatóvá vált.

Budapest, 2012. év október hó 3. napján

Dr. Nehrer Péter s.k.
a tanács elnöke

*Kiadmány hitelül:
tiszttviselő*